

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לחינוך

סילבוס לקורס: מבוא למחשבת החינוך - שנה"ל תשע"ט (2018-2019)

מס' קורס, סמסטר א': 129-1-2251

מס' קורס סמסטר ב': 129-1-2261

24.4.2018

צוות הקורס:

ד"ר אריק שגב (מרצה), arik.segev@gmail.com

מועד הקורס: יום ד', 14:15 – 15:45

שעת קבלה: יום ד', 12:00 – 13:00, בתיאום מראש.

מר דור פרימו (מתרגל), dorprimo@gmail.com

שעת קבלה: יום ה, 8:00 – 9:00 בתיאום מראש

מטרת ההוראה:

הקורס סוקר שיאים במסורת ההגות הליברלית מאפלטון עד ימינו, הנוגעים לשאלות יסוד בנושאים כמו מוסר, אמת, ידיעה, חברה, מהות האדם וזיקותיו לסביבתו או צדק. אידאות אלו הן המקור ממנו שואב החינוך את תכליתו ודרכיו, לכן היכרות עם מסורת זו הנה תנאי חשוב להבנת החינוך ולעשייה חינוכית מוצלחת.

מבנה הקורס:

קורס מתפרס על שנה וכולל שיעור (הרצאה במליאה) ותרגיל (עבודה בקבוצות קטנות). במסגרת ההרצאות יוצגו הרעיונות של הוגי המסורת באופן פרונטלי אך במקביל יינתן דגש על דיונים והשתתפות פעילה. בקבוצות התרגול תעשה חזרה על הסוגיות שעלו בשיעור, המשך דיון פתוח בסוגיות אלה וקריאה מדוקדקת יותר של קטעי המקורות.

פרשיות הלימוד (ייתכנו שינויים בהתאם להתקדמות הקורס ולמאפייניו הייחודיים)

סמסטר א

1. שיעור פתיחה – מבוא – מהי פילוסופיה של החינוך ומדוע ללמדה?
2. סוקרטס של אפלטון – סגירת מבוא + אפולוגיה פתיחה
3. אפולוגיה – משפטו של סוקרטס
4. אפלטון - פוליטיאה ו-ז, המשלים הגדולים
5. משל המערה ונמשלו, השלכות לחינוך
6. אריסטו – רקע ורקע פילוסופי
7. אריסטו – אתיקה ניקומכית א, ב.
8. רמב"ם – הפתיחה למורה נבוכים
9. רמב"ם – שמונה פרקים
10. דקארט – הגיונות א, ב'
11. דקארט – הגיונות ב, ג.
12. רוסו – מתוך אמיל
13. רוסו – מתוך אמיל

סמסטר ב'

1. קאנט – הנחת יסוד למטאפיזיקה של המידות א, ב.
2. קאנט – הנחת יסוד למטאפיזיקה של המידות א, ב.
3. קאנט – על הנאורות
4. מיל – על החירות
5. מיל – על החירות
6. דיואי – חינוך פרוגרסיבי
7. דיואי – חינוך פרוגרסיבי
8. סארטר – אקזיסטנציאליזם הוא הומניזם
9. סארטר – אקזיסטנציאליזם הוא הומניזם
10. פדגוגיה ביקורתית
11. גרט ביאסטה
12. גרט ביאסטה
13. סיכום

דרישות הקורס:

הסטודנטים והסטודנטיות נדרשים להגיע להרצאות ולתרגילים, ולהשתתף בהם באופן פעיל, לקרוא את חומרי הקריאה באופן שוטף ולמלא את המשימות שיינתנו: מבחנים, עבודות, תרגילים. צוות ההוראה מתחייב לספק תמיכה בכל הנוגע למידה ולהבנה של החומר הלימודי ומעודד את הסטודנטים והסטודנטיות לבוא לשעות הקבלה עם כל שאלה שהיא. **ההמלצה היא ללמוד באופן שוטף לאורך כל השנה ולא להמתין למבחנים ולמטלות, זאת על-מנת להפנים את החומר בצורה הטובה ביותר.**

דרישות והרכב ציון הקורס

1. דפי-עמדה (10% מהציון השנתי):

לאורך השנה תתבקשו לכתוב 8 דפי עמדה, 4 בכל סמסטר, המתייחסים לטקסטים בקורס. על דפי העמדה יינתן ציון.

2. מבחנים סמסטריאליים (90% מהציון השנתי):

מבחן בסמסטר א' 30% מהציון השנתי, ידרוש ידע בנושאים ובמיומנויות שנלמדו בהרצאות ובתרגיל בסמסטר א'.

סמסטר ב' 60% מהציון השנתי, ידרוש ידע בנושאים ובמיומנויות שנלמדו בהרצאות ובתרגילים בסמסטר ב'. כמו כן יניח ידע ומיומנויות שנלמדו בסמסטר א'.

הערות נוספות לחישוב הציון:

- לפי דרישות המחלקה, על הסטודנטים/יות להשיג ציון 70 לכל הפחות, על-מנת לעמוד בדרישות הקורס, שכן מדובר בקורס מבוא. הציון המינימאלי במבחנים עצמם הוא 56.
- הנוכחות בתרגולים ובהרצאות היא נוכחות חובה.

חומרים לקריאה ולדיון, לפי הוגים, ייתכנו שינויים במהלך הקורס (זו אינה רשימה ביבליוגרפית):

סמסטר א':

- אפלטון: "הפוליטיאה", ספרים ו' ו-ז'.
- אפלטון: מתוך: "המשתה".
- אפלטון: "האפולוגיה של סוקרטס".
- אריסטו: "האתיקה הניכומאכית", ספרים 1 ו-10.
- רמב"ם: "פתיחה למורה נבוכים" + "שמונה פרקים לרמב"ם" + "הקדמה לפרק חלק".
- רנה דקארט: "הגיונות", פרקים 1-3.
- ז'אן ז'אק רוסו: "מאמר על המדעים והאמנויות" (ייכלל במבחן של סמסטר ב').
- ז'אן ז'אק רוסו: "אמיל, או על החינוך", פרק 4 (ייכלל במבחן של סמסטר ב').

סמסטר ב':

- עמנואל קאנט: "הנחת יסוד למטאפיזיקה של המידות", פרקים 1-2.
- ג'ון סטיוארט מיל: "על התועלתיות", פרק א'-ב'.
- ג'ון סטיוארט מיל: "על החירות", פרקים 2-3.
- ז'אן פול סארטר: "האקסיסטנציאליזם הוא הומניזם".
- ג'ון דייואי: מתוך הילד ותוכנית הלימודים, ומתוך דמוקרטיה וחינוך.
- Gert Biesta: "The Beautiful Risk of Education", Chapters 3-4